

NIEUWSBRIEF

Landschapsbeheer Flevoland

najaar 2022

Droogtebestendige struiken in de tuin

De afgelopen zomer was weer extreem droog. Dit heeft allerlei gevolgen voor mensen, dieren en ook planten. Tijdens zo'n droge periode ondergaan bomen en struiken een echte stresstest en wordt er veel gevraagd van het overlevingsvermogen. Dan blijkt dat niet alle aangeplante bomen en struiken daar even goed in zijn.

Sommige tuinsorten kun je bijna niet genoeg water geven en ook een boom als de fijnspaar gaat inmiddels massaal dood. Dit is een boom die is aangepast aan vochtige omstandigheden in de bergen; de oppervlakkige wortels maken geen kans bij zoveel droge zomers.

Gelukkig zijn er genoeg sterke bomen en struiken te vinden die goed tegen een stootje kunnen. Dit zijn de bomen en struiken die van nature in Nederland groeien. Echte wilde bomen en struiken waarvan het genetische materiaal ook uit Nederland komt. Dit heet autochtoon plantgoed. Omdat het zaad niet van geselecteerde opstanden komt, maar van minimaal dertig verschillende ouderbomen of -struiken zit er veel genetische variatie in. En juist die genetische variatie maakt het mogelijk dat deze autochtone bomen en struiken beter kunnen reageren op klimaatverandering. Dat maakt dat ze sterk zijn. Voor een particulier is het moeilijk om aan autochtoon plantmateriaal te komen. Jammer, want veel mensen willen in hun eigen tuin graag een (kleinschalige) bijdrage aan de biodiversiteit leveren middels duurzame beplantingen die bestand zijn tegen klimaatverandering. Daarom geeft Landschapsbeheer in samenwerking met Plantjetuin uit Biddinghuizen particulieren de gelegenheid om dit najaar enkele wilde struiken voor hun tuin aan te schaffen.

Op www.landschapsbeheerflevoland.nl staat welke soorten worden aangeboden en hoe u de struiken kunt bestellen. Neem voor meer informatie contact op met Rudy Brummelman via brummelman@landschapsbeheer.net

Wilde kardinaalsmuts heeft in het najaar mooie herfstkleur en bessen.

Groen vragenuurtje

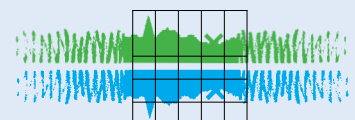
Wilt u graag iets doen om de biodiversiteit op uw erf, in de tuin of de buurt te versterken? En kunt u daarbij wel wat tips gebruiken? Maak dan gebruik van de expertise van Landschapsbeheer. Welke inheemse bomen en struiken zijn leuk om aan te planten, hoe krijg je meer soorten planten en dieren in de groenstrook? Is een poel of natuurlijke vijver een goed idee? In oktober, november en december kunt u daarvoor elke maandagochtend van 9.00 tot 11.00 uur terecht in ons groen vragenuurtje. Bel daarvoor met Harold Boer op het telefoonnummer 06 5169 2734 en ga met zijn tips aan de slag met natuur in uw eigen omgeving. Of stuur een vraag naar flevoland@landschapsbeheer.net.

Doe op 4 en 5 november mee op de Natuurwerkdag!

Meedoen aan de Natuurwerkdag is een bijzondere belevenis. Dus oude spijkerbroek en laarzen aan, een regenjas mee. En gaan!

Geef je wel even op via natuurwerkdag.nl

Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

Wrakkenpalen roepen herinneringen op

In de Nederlanden vond het transport van mensen en goederen door de eeuwen heen vooral plaats over water. De Zuiderzee speelde daarbij een belangrijke rol. Op dit gigantische verkeersplein gebeurden ook regelmatig ongelukken.

Ineke Gielen bij de nieuwe paal

Flevoland is het grootste drooggelegde scheepskerkhof ter wereld. Praktisch alle scheepswrakken zijn verborgen in de grond. Bij hun ondergang zijn ze half in de weke zeebodem gezakt en in de jaren daarna bedekt met een dikke sliblaag. Inmiddels markeren de bekende wrakkenpalen met een rood scheepje 400 scheepswrakken in het landschap. Zo wordt als het ware de cultuurhistorie van Flevoland met zijn rijke en soms dramatische geschiedenis zichtbaar gemaakt.

Nu Landschapsbeheer bezig is om de blauwwitte palen van nieuwe, duurzamere scheepjes te voorzien, krijgen de medewerkers allerlei verhalen te horen over de wrakken. Zo ook van Ineke Gielen over het opgraven in 1976 van een wrak op de boerderij bij haar ouders, aan de Beverweg bij Swifterbant.

“Mijn vader reed elk jaar de ploeg stuk op stukken hout. Er kwamen altijd veel schel-

pen naar boven, maar ook potjes en andere gebruiksvoorwerpen, zoals van die witte pijpenkoppen” herinnert ze zich. “Deze opgraving kreeg veel publiciteit, omdat in het wrak een skelet werd gevonden, met nog een laars en sok aan zijn voet.

Vanaf dat moment was het rond het wrak verboden gebied. Maar op zondag was er niemand, dus dan gingen we zelf toch wel even kijken” lacht ze. “De pannen stonden nog op het fornuis, met resten van het eten. Uiteindelijk hebben ze wel 600 voorwerpen gevonden. Het duurde een paar weken, voordat alles naar Ketelhaven was afgevoerd. De kleinkinderen van de schipper zijn nog eens komen kijken waar hun grootvader is verdronken. “De oude paal stond bij de buurman, maar nu staat hij langs de weg op kavel H48. Het wrak lag precies daar, midden in het land”. besluit ze. “Heel bijzonder, zo’n stukje geschiedenis op je eigen land”.

Wrak Lutina. Foto uit archief Mw. Gielen.

De Lutina haalde Zwartsluis niet

“Niets wees erop dat het die novemberdag in 1888 mis zou gaan” zo begint de podcast ‘Het Wrakke Water’. Extra triest, want schipper Jan Kisjes en zijn knecht Reinder Tulp hadden juist besloten na deze reis te stoppen met varen. Ze waren vanuit Brielle onderweg naar Zwartsluis met een, waarschijnlijk veel te zware, lading metselstenen en schelpen, voor de kalkbranderijen. Ze hadden in Amsterdam de storm, die maandag 19 november over ons land raasde, afgewacht.

De volgende dag leek het weer gunstig, totdat in de loop van de middag een krachtige storm opstak die het schip geselde met zware onweersbuien en windstoten van orkaankracht. De ‘Lutina’ raakte in moeilijkheden, de schipper probeerde het

schip nog te redden door veel van de zware lading overboord te zetten. Ze werden voorbijgevaren door een schipper, ook op weg naar Zwartsluis. “Als Kisjes met een uur niet binnen is dan komt hij helemaal niet meer”, zo verklaarde deze schipper. Dat gebeurde helaas niet, Jan Kisjes en zijn knecht waren op zee gebleven.

Tijdens de opgraving van het wrak is naast een uitgebreide inventaris, het skelet van een bemanningslid aangetroffen. DNA-onderzoek heeft uitgewezen dat het gaat om het skelet van schipper Kisjes.

Het Wrakke Water is een 4-delige podcast serie, mede mogelijk gemaakt door de provincie Flevoland. podcastluisteren.nl/pod/Het-wrakke-water

Veilig vrijwilligerswerk in het groen

In 2020 heeft de Nederlandse Arbeidsinspectie onderzoek gedaan onder beheervrijwilligers naar veilig werken. Het is belangrijk dat vrijwilligers op de hoogte zijn van de Arbowetgeving en ze daarbij horende veiligheidsvoorschriften voldoende kunnen toepassen. Dit blijkt helaas niet overal zo te zijn. De Groene organisaties hebben gezamenlijk de aanbevelingen van de inspectie opgepakt en hebben werkvoorbereidingsformulieren gemaakt. Via de app “veilig vrijwilligerswerk in het groen” kunnen die op een eenvoudige wijze door de coördinator ingevuld worden.

Werkvoorbereidingsformulier

Het digitaal werkvoorbereidingsformulier kan zowel op de computer als op de telefoon, voorafgaand aan de werkdag, ingevuld worden. Het invullen is de eerste keer wel wat werk. Maar voor een tweede werkdag op dezelfde locatie kunnen grotendeels dezelfde gegevens weer gebruikt worden. In het formulier vindt de coördinator keuzemenu's met de risico's van het werk en de veiligheidsmaatregelen die daarbij horen. Zo krijgt de coördinator goed inzicht welke maatregelen genomen moeten worden. In deze app zit ook de mogelijkheid om

Foto: Petra Borsch.

net voordat de werkdag begint een “Last minute inspectie” uit te voeren in het veld. Aan het einde van de werkdag vult de coördinator de verbeterpunten voor de volgende werkdag in.

Hiermee is alles digitaal vastgelegd en op elk willekeurig moment terug te lezen. Mocht er na alle voorbereidingen toch een ongeluk(je) gebeurd zijn, dan kan aangevoerd worden aan de Arbeidsinspectie dat de organisatie/coördinator er alles aan heeft gedaan om ongelukken te voorkomen. En tenslotte is dat waar het allemaal om

draait, veilig en vooral fijn werken in en voor de natuur.

Coördinatoren van vrijwilligersgroepen kunnen de inlog voor de app “Veilig vrijwilligerswerk in het groen” aanvragen via: www.watkanjounougebeuren.nl/vrijwilligers-werken-veilig.

Heeft u vragen over veilig vrijwilligerswerk in het groen of heeft u hulp nodig met het invullen van de werkdagformulieren, dan kunt u contact opnemen met Petra Borsch: 0320-294938.

Wegedoorn biedt veel dieren voedsel

Een rommelige struik, met gemene doorns, geen spectaculaire herfstkleur en kleine trossen groene bloempjes. Ook de (voor ons giftige) bessen zijn geen echte blikvanger. Toch is de wegedoorn (*Rhamnus cathartica*) een aanrader, vanwege de vele dieren die erop afkomen. Neem bv. het boomblauwtje, dat haar eitjes afzet bij de bloemknoppen. Als het eitje uitkomt, vreet het rupsje zich de bloemknop in, een relatief veilige plek.

Naast het boomblauwtje trekt de wegedoorn ook andere vlinders aan, zoals het groentje en de citroenvlinder. De wegedoorn maakt van mei tot september nieuwe bloemen en is dus een ware nectarkroeg voor insecten. Behalve voor genoemde vlinders is er genoeg te eten voor hommels, vliegen, kevers en solitaire bijen. En niet te vergeten honingbijen. Ook het blad is

bij diverse insecten in trek. De takken, eindigend in een doorn, zijn een ideale kapstok voor spinnenwebben. Zo profiteren spinnen ook van de insectenrijkdom rond de wegedoorn, net als de vogels die in het najaar snoepen van de bessen. Voor wie op kleine schaal iets aan biodiversiteit wil doen, is de wegedoorn zeker een aanrader.

Slangenarend overzomert dankzij ringslang

Half augustus meldde Nature Today dat er in Nederland nog nooit zoveel slangenarenden overzomerd hebben als dit jaar. De meeste hielden zich op bij heidegebieden met de slangensoorten als adder en gladde slang of ringslang. Maar ook één of twee vogels hadden hun oog laten vallen op de Oostvaardersplassen (met Oostvaardersveld). Daar komen alleen ringslangen voor.

Slangen en hagedissen vormen het belangrijkste voedsel voor de slangenarend. Bij het Oostvaardersveld zijn dit ringslangen. Deze gespecialiseerde roofvogel jaagt vooral in vlucht, waarbij hij lang stil hangt, met af en toe wapperende vleugels (bidden). Ziet hij een slang, dan laat hij zich er op vallen

en knijpt hij de slang met zijn klauwen vlak achter de kop dood. Een slang wordt bij voorkeur in zijn geheel ingeslikt. Door bescherming nemen slangenarenden langzaam toe in West-Europa. Vooral jonge vogels doen Nederland aan. Deze broeden nog niet en zwerven vanuit het reguliere

verspreidingsgebied naar het noorden.

Dat er in het Oostvaardersveld zoveel ringslangen zitten, komt doordat in dit voor hen geschikte leefgebied (waarschijnlijk) in de jaren 80 ringslangen zijn uitgezet. En vervolgens doordat Landschapsbeheer Flevoland de afgelopen 25 jaar een aantal broeihopen in dit gebied heeft beheerd. In die periode hebben ringslangvrouwtjes in de broeihopen ca. 32.000 eieren gelegd. Globaal zal dat geleid hebben tot 25.000 jonge slangen.

Als een slangenarend 25 jaar geleden langs was gekomen dan was deze nooit blijven overzomeren in het Oostvaardersveld. Daarvoor leefden toen te weinig ringslangen in het gebied. Dankzij de inzet van de vrijwilligers die de broeihopen beheren en meteen de uitgekomen eieren tellen, is de dichtheid van slangen op dit niveau gekomen. Voor de vrijwilligers is de komst van de slangenarenden wel een pluim op hun jarenlange werk. De slangenarend kan hier zeker volgende zomer weer langskomen!

Ecologisch maaibeheer provinciale bermen

In de maanden juni/juli en september/oktober worden alle provinciale bermen gemaaid. Vooral vanwege de verkeersveiligheid en om verruiging van de bermen tegen te gaan. Landschapsbeheer had dit jaar een adviserende rol hoe

tijdens het maaien van de bermen rekening kan worden gehouden met aanwezige flora en fauna in de bermen. Indien nodig werd het maaibeheer aangepast aan de aanwezige plantensoorten in een berm. Zo profiteren verschillende soorten planten bijvoorbeeld van uitgesteld maaibeheer. Door later in het seizoen te maaien komen zij tot zaadzetting waardoor de verspreiding van de soort wordt bevorderd. En door het afvoeren van het maaisel kunnen bermen verschaald worden, waardoor de kruidenrijkdom ook toeneemt. Vele soorten insecten, zoals wilde bijen, profiteren op hun beurt van meer kruiden in de bermen.

Tijdens de eerste controles van bermen werden door Landschapsbeheer reeds interessante plantensoorten aangetroffen met als hoogtepunt enkele exemplaren van hondskruid, een behoorlijke zeldzame soort uit de orchideeën-familie. We hopen de komende jaren meer bijzondere planten aan te treffen.

Een kaart met faunapassages

Weg- en spoorbeheerders realiseren zich dat hun wegen een barrière vormen voor de natuur. Reden om verschillende faunavoorzieningen onder en over de weg aan te bieden voor de dieren. Dit kan variëren van een otterplank bij een duiker onder de weg tot een klein eco-duct over de vaart heen.

Elke beheerder realiseert zijn eigen faunavoorzieningen; de verschillende beheerders hebben daardoor geen overzicht van eventuele aanwezige voorzieningen bij de andere beheerders. Dat is een minder gewenste situatie. Want als de ene beheerder wel maatregelen neemt op een verbindingroute van een bepaalde soort en de andere beheerder niet, dan wordt het probleem niet structureel aangepakt. Reden voor de Provincie Flevoland om aan Landschapsbeheer te vragen om een overzicht, een kaart, van de faunavoorzieningen in de provincie te maken. Daarbij hebben we gekeken naar de (water)wegen in beheer van de Provincie zelf, de snelwegen van Rijkswaterstaat en de treinverbinding van ProRail. De faunavoorzieningen van

gemeentes zijn alleen meegenomen als ze al bekend waren.

Ook is van alle wegkruisingen bepaald of deze een hindernis kunnen zijn voor passerende dieren. Veel kruisingen zijn indertijd ruim opgezet zodat er (onbewust) geen knelpunt is ontstaan voor de fauna. Eventuele knelpunten in migratieroutes van dieren zijn zo sneller te lokaliseren. De overzichtskaart is bovendien nog aangevuld met gegevens, verkregen uit een

enquête bij natuurterreinbeheerders. Waar achten zij, op basis van hun terreinkennis, een faunavoorziening wenselijk?

Al met al biedt deze kaart een hoop mogelijkheden voor de toekomst. Enerzijds om nieuwe faunavoorzieningen gericht aan te kunnen leggen, maar ook om het beheer van de faunavoorzieningen meer te kunnen benaderen per regio en minder per eigenaar.

Kleine opleving weidevogels in 2022

Dit voorjaar hebben de vrijwilligers 33 nesten meer gevonden dan de 400 in 2021. Dat is een mooie meevaller. Van de Kievit zijn 16 nesten en van de scholekster 6 nesten meer gevonden.

Samen met 9 nesten van de wilde eend zorgt dit voor deze mooie, positieve uitschieter. Bovendien kwamen totaal 152 nesten uit, 30 nesten meer dan in 2021. Dit betekent een hoger uitkomstpercentage van bijna 10%. Er werd geconstateerd dat de predatie met ongeveer een derde was afgenomen in vergelijking met het vorige jaar en ook iets minder nesten zijn verlaten (3,6%). Maar we moeten realistisch blijven: dat de helft van de nesten maar uitkomt, is laag, te laag. Stond in 2012 het aantal gevonden nesten nog op 854, met 74 grutto-, 580 Kievit- en 114 scholeksternesten, dan vormt dat een schril contrast met in 2022 totaal 433 gevonden nesten (12 grutto-, 294 Kievit en 69 scholekster). Deze kleine opleving zal de achteruitgang van de weidevogels in Flevoland waarschijnlijk niet stoppen, daar zijn grotere wonderen voor nodig.

Samen voor natuur dichtbij huis

Begin november kan heel Flevoland weer meedoen aan de Natuurwerkdag. Op vrijdag 4 en zaterdag 5 november zijn er in de hele provincie natuurklussen die bijdragen aan het verhogen van de biodiversiteit, zoals wilgen knotten, bollen planten, insectenhotels bouwen, bosranden snoeien en oeverwaluwanden vullen.

Biodiversiteit

De biodiversiteit in Europa is op veel plaatsten zorgelijk, maar in Nederland zelfs bijna overal verontrustend. De klussen op de Natuurwerkdag dragen bij aan de leefomgeving van veel (bedreigde) planten en dieren.

Voor wie doen we het?

Op de Natuurwerkdag maken we takkenrillen van snoeihout, o.a. voor de wezel. We hebben het hier over het kleinste roofdier van Europa! Met hun lange, slanke lichaam met bruingrijze rug, witte buik verplaatsen ze zich met 30 cm verre sprongen. Het zijn echte jagers, ook overdag. Door op hun achterpoten te staan, speuren ze de omgeving af naar prooi. Dit heet ook wel kegelen. Ze zoeken vaak dekking in heggen, houtstapels en takkenrillen. Zonder deze

schuilplekken zijn ze erg kwetsbaar en vallen ze makkelijk ten prooi aan roofvogels en katten. Ook andere kleine zoogdieren schuilen graag in een takkenril.

Wilde bijen zijn verantwoordelijk voor 80% van de bestuiving en zijn daarom onmisbaar. Toch is de helft van alle 357 soorten in Nederland bedreigd. Daarom zijn er allerlei klussen op de Natuurwerkdag om hen aan nestgelegenheid te helpen. Wilde bijen leggen graag hun eitjes in holle stengels en gangetjes in hout. Een goed insectenhotel is daar helemaal op ingericht. Grote kans dat behanger- en metselbijen hun oog laten vallen op zo'n behuizing. Ook door met de zeis te maaien, kan er makkelijk opgaande

beplanting met holle stengels gespaard worden. Andere bijen graven graag nestgangen in de grond. Voor hen leggen we open, onbegroeide zandige plekjes en steilrandjes aan.

Agenda

Activiteiten herfst/winter 2022 - 2023

De actuele agenda op onze website vindt u gemakkelijk via deze QRcode.

Uitgebreide informatie vindt u via www.landschapsbeheerflevoland.nl/agenda of bij de contactpersoon die wordt genoemd. Aanmelden verplicht. Dit kan per mail of telefonisch bij Landschapsbeheer Flevoland: (0320) 294939.

Heel Flevoland

Natuurwerkdag 4 en 5 november

Natuurwerkdag op vrijdag en zaterdag: je kunt kiezen uit diverse locaties in Flevoland voor een leuke en gezellige natuurwerkdag. Ga naar www.natuurwerkdag.nl en meld je aan. Kinderen zijn ook zeer welkom. Veel handen maken licht werk.

Speuren naar ottersporen

Om ervaring op te doen met het speuren naar ottersporen een excursie naar het Roggebotzand. Excursie is voor al bedoeld voor mensen die hierna zelfstandig in het veld verder willen met het zoeken naar sporen. Za 21 januari kantoor 13.00 uur Landschapsbeheer of 13.45 uur bij Roggebotzand (openbare P-plaats naast Hans en Grietje, Roggebotweg 21). Aanmelden bij Jeroen Reinhold: reinhold@landschapsbeheer.net

Oostelijk Flevoland

Biddinghuizen Eiland/dorpsbos

Natuurlijk, kleinschalig beheer op het natuureiland en in het dorpsbos op wo. 16 nov, 21 dec., 18 jan, 15 feb en 15 mrt van 13 - 16u. Informatie en aanmelden bij boer@landschapsbeheer.net

Dronten Van Veldhuizenbos

Natuurlijk, kleinschalig beheer in het dorpsbos op za 5 nov (natuurwerkdag), 13 dec, 10 jan, 14 feb en 14 maart van 13.00 tot 16.00u. Informatie en aanmelden bij nagel@landschapsbeheer.net

Lelystad Bergbos

We werken op za 5 nov (natuurwerkdag), 10 dec, 14 jan, 11 feb en 11 mrt. van 13-16.00u. Informatie en aanmelden bij flevoland@landschapsbeheer.net of bergboslelystad@gmail.com

Lelystad Kwelstrook Batavia

Op zaterdagochtend 5 nov (natuurwerkdag), 3 dec, 7 jan, 4 feb en 4 maart van 9.30 - 12.30u. kleinschalige beheerwerkzaamheden. Informatie en aanmelden bij Dick Luijendijk, dickluijendijk47@gmail.com of 06-30405561.

Lelystad Oostrandpark

Op 5 november vindt de natuurwerkdag ook plaats in het Oostrandpark. Start om 14.00 uur en opgeven via www.natuurwerkdag.nl

Swifterbant Dorpsbos

Kleinschalige beheerwerkzaamheden op ma 21 nov, 19 dec, 16 jan, 20 feb en 20 mrt van 13 - 16u. Informatie en aanmelden bij boer@landschapsbeheer.net

Zuidelijk Flevoland

Vroege Vogelbos, Almere

Natuurlijk, kleinschalig beheer op vrijdag 18 nov, 16 dec, 20 jan en 17 feb. van 10-13.00u. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

Zeewolde voormalig gronddepot

Kleinschalig natuurbeheer op zaterdagochtend 5 nov (natuurwerkdag) en 4 feb. van 10-13.00u. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

Cursussen en excursies 2022-2023

Cursus fruitbomen snoeien

De twee theorielessen worden gegeven in Lelystad, op dinsdagavond 1 en 15 nov. De praktijklessen vinden plaats op zaterdagochtend 19 nov en 3 dec. Kosten € 85 incl. uitgebreide cursusmap. Informatie en aanmelden bij brummelman@landschapsbeheer.net

Allerlei kikkers en padden overwinteren in broeihopen. Ook kleine zoogdieren gebruiken de hopen als schuilplaats. Daarom leggen we tijdens de Natuurwerkdag weer broeihopen aan. Ook allerlei insecten leven in broeihopen en breken de plantenresten af. Ringslangen weten de warme broeihopen te vinden om eieren te leggen. Vrouwtjes ringslangen vinden het geen probleem om in juni daarvoor dezelfde broeihoop te gebruiken. Soms vind je daarom bij het keren van een broeihoop honderden, uitgekomen, eieren.

NATUURWERKDAG

4 en 5 november

Doe mee

Wil je ook iets doen voor natuur en biodiversiteit? Samen met burens, vrienden of familie buiten een dag aan de slag gaan om zo bij te dragen aan jouw groene omgeving? Naast dat je iets goeds doet voor de natuur, kom je op de Natuurwerkdag op bijzondere plekken én ontmoet je nieuwe mensen. Op www.natuurwerkdag.nl vind je een klus bij jou in de buurt én is het mogelijk om je aan te melden.

Het gereedschap staat klaar.

Zorg voor ons landschap

DAT DOEN WE SAMEN

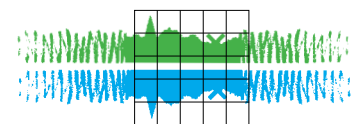

De ene neus is de andere niet

De medewerkers van Landschapsbeheer gaan regelmatig op zoek naar vleermuizen, naar hun slaapplekken en kraamkamers. Dit kan met behulp van zg. batdetectors die het geluid van in de schemering langs vliegende en jagende dieren opvangen. Of door ze overdag te zoeken terwijl ze slapen. Maar om dan de verschillende soorten te herkennen vergt veel kennis. Vandaar dat een aantal medewerkers samen een middag met elkaar ging 'oefenen'.

Overdag hangen vleermuizen, op hun kop, te rusten, vaak in kleine kieren en spleten. Alleen hun kopjes zijn dan te zien. Maar de ene neus is de andere niet, het ene oor is het andere niet. Leroy Varekamp, deze zomer stagiair bij Landschapsbeheer, heeft, met behulp van de literatuur, voor ons een handig naslagwerk gemaakt. Met dit document in de hand ging hij met een tiental medewerkers en vrijwilligers op zoek naar slapende vleermuizen. De keus viel op een aantal bruggen van ProRail in de Hollandse Hout.

"Kijk, daar hangt er eentje," wijst Leroy met de lichtbundel van de zaklantaarn. "En daar nog eentje, volgens mij van dezelfde soort". Met de tabel in de hand wordt de kop bestudeerd. Vanaf de trap zijn de kenmerken nog iets duidelijker: de kleur en vorm van de neus, de vorm van de oren, de stand van de oren en de vachtkleur. De conclusie van de groep is "laatvlieger". Aan de andere kant van de brug hangen wel 7 vleermuizen te slapen, weer enkele laatvliegers en een paar gewone 'dwerger'. Het verschil in grootte valt duidelijk op; een dwergvleermuis past ongeveer in een luciferdoosje, een laatvlieger is duidelijk groter. De tabel bleek een goede en overzichtelijke hulp bij het determineren. Tevreden keerde de groep huiswaarts, met als extra nieuwe leuke weetjes en feitjes over vleermuizen, ook dankzij de vele verhalen van collega Jeroen.

Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

Colofon

Wilt u naar aanleiding van deze nieuwsbrief reageren? U kunt ons bellen, schrijven of mailen.

Deze nieuwsbrief verschijnt 3 keer per jaar en is een uitgave van:

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03, 8232 JP Lelystad
Tel. (0320) 294939
Flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheerflevoland.nl

🐦 @LBFlevoland
📘 @landschapsbeheerflevoland
📷 @landschapsbeheer_flevoland

Samenstelling/foto's
medewerkers Landschapsbeheer Flevoland
Eindredactie

Arda van der Lee

Ontwerp en lay-out

Ruitervorm

Oplage

2700 stuks

Onze sponsors

Eijkelpomp
Soil & Water

Netl

Landschapsbeheer Flevoland maakt zich sterk voor behoud, beheer en ontwikkeling van natuur en landschap buiten de eigenlijke natuurgebieden. Ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Europese Commissie, de Provincie Flevoland, de Flevolandse gemeenten en de Nationale Postcode Loterij.

Groen Flevoland Festival

Om hun groene vrijwilligers te bedanken organiseerden de groene organisaties en de provincie Flevoland in oktober het Groen Flevoland Festival. Een week vol leuke activiteiten op verschillende locaties. Gedeputeerde Natuur Harold Hofstra gaf het officiële startsein.

Samen met vertegenwoordigers en vrijwilligers van elke organisatie stopte hij ruim 2000 biologische bollen in de grond, voor elke vrijwilliger van de organisaties eentje. Komend voorjaar is er zo een plek bij het Provinciehuis waar wilde bijen in deze versteende omgeving nectar en stuifmeel kunnen vinden.

Ongeveer 250 vrijwilligers deden mee met het festival. Voor elke (groene) interesse was er wel een activiteit: van struinen met de gids door de Stille Kern in het Horsterwold tot een workshop storytelling, van druiven plukken op een biologische wijnboerderij, tot van alles ontdekken over de ringslang tijdens het keren van een broeihoop, van een workshop over de natuurinclusieve samenleving, tot op diverse locaties met een boswachter op zoek naar de bever en andere bewoners van Flevoland of van zelf touw maken van brandnetels tot een lezing over natuurvijvers.

Groen Flevoland Festival